

տարակին համար : Լճիցին մէկ քանի մասերը անարատ մնացած են , զորոնք Ղաուրիեմոս Լճիարհակալը շինել տրւած է : Ղաուրիեմոս , որ մասնաւոր սէր մը կապած էր Ղանի վրայ , Ս . Սփէ-
ֆանոս եկեղեցւոյն մէջ թաղուած է :

Ղիտուլթեանց , գեղեցիկ դպրու-
թեանց ու արուեստից մէջ բաւական անուն ստացած է Ղան : Իր համալսա-
րանը հիմնուած է 1431 տարւոյն , և ինչուան հիմա կը տւէ ու ընտիր վար-
ժապետներով օր օրուան վրայ կը յա-
ռաջագիմէ : Ղանի մէջ կայ նաև հասարակաց գրատուն մը , որ 47,000 հատոր գիրք ունի . մոսէոն մը , ուր Բուսէնի , Բերուճինոյի , Սուպէնսի և Սիէնի պատկերներ կը գտնուին . բուսաբանական պարտէզ մը , որ 4,000^է աւելի տունկ ունի . բնական պատմու-
թեան հարուստ թանգարան մը . բժշկու-
թեան , ուրուագրութեան , ճարտա-
րապետութեան , նաւուղղութեան և երաժշտութեան վարժարաններ . դարձեալ բազմաթիւ գիտնական ընկերու-
թիւններ , ինչպէս են՝ Ճեմարան գի-
տութեանց , արուեստից և գեղեցիկ դպրութեանց , Ճեմարան բժշկութե , Ճեմարաններ նախանձաւորութեան , երկրագործութեան և վաճառականու-
թեան , Երմանտիոյ հնագիտաց , Ճե-
մարան պատմական յիշատակարանները նկարագրելու և պահպանելու համար , և այլն . և վարժոց մը խից և համերց համար : — Ղան հայրենիք եղած է քանի մը երեւելի անձանց , որոնք են Սալէրպ բանաստեղծը , Սըկուէ , Սալ Ֆիլադրը և Նիւէ : — Բաղաքիս ճարտարութիւնն ալ յառաջագէմ է . իր գլխաւոր վաճառքներն են դանդէլ , գլխարկ , բարակ կտաւ , ասղնեգործք , և այլն :

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Հաղորդակցութեանց երազութիւնը :

Լճն վայրկեան կը զարմանանք այս-
օրուան օրս նորալրոց երազութեան վը-
րայ որ կը սփռին կը ծաւալին շոգենաւի ու ելեքտրականութեան ձեռքով : Լճ-
սով հետաքննական բան մըն է բաղդա-
տութիւն ընելը թէ հիմակուան ու ան-
ցեալ ատեններու լրոց արագութեան մէջ ինչ տարբերութիւն կայ :

Լճէ երկու տարի առաջ , Սեւասդո-
բոլի պաշարման միջոցը տասուիրեք ժա-
մուան մէջ Ղաղղիացւոց բանակէն ին-
չուան Բարիզ լուր կը հասնէր՝ Բարի-
զէն ինչուան Ղ ըիմ շինուած հեռա-
գրական թելովը . և այս տեղերուն ի-
րարմէ հեռաւորութիւնը 900 փարսախ է :

Հիմա Հնդկաստանէն մինչև Լոն-
տրա անգղիական պատերազմին լրերը 25 օրուան մէջ կը հասնին . և տեղւոյն հեռաւորութիւնը գրեթէ 5,000 փար-
սախ է : Երբեք 24 օրուան մէջ Ղաղկադայէն Սիւէզ կու գայ : Սիւէզ հասածին պէս՝ Լոնդոնի հիւպատո շո-
գենաւին բերած տեղեկութիւնը հա-
մառօտ ոճով կը խրկէ ի ձեռն հեռա-
գրի : Լճս լուրը Սիւէզէն Լոնդոնի դրիա , ու Լոնդոնի դրիայէն Սալգո-
ծովուն տակէն ձգուած հեռագրական
թելով մը կ'անցնի , Սալգայէն ալ Սար-
տենիա կղզին ուրիշ ծովային հեռա-
գրով մը , Սարտենիայէն ինչուան Լա-
ճէր երրորդ թելով մը , Լաճէրէն Սալ-
սէյլ չորրորդ ծովային թելով մը . Սալ-
սէյլէն Ղալէ կ'անցնի Ղաղղիոյ շոգե-
կառքներուն ճամբուն երկայնութեան
վրայ հաստատուած ելեքտրական թե-
լովը , Ղալէն Տովըր կ'երթայ հին
գերորդ ծովային թելով մը , և վերջա-
պէս Տովըր քաղքէն ալ Լոնտրա կ'
հասնի ելեքտրական հեռագրով : Լոյ
Սիւէզէն ինչուան Լոնտրա ըրած այ-
լնութեանք բանի մը թամուան մէջ կ'
կատարուի :

Ղանք հիմա տեսնելու թէ ատենու

որչափ երազութեամբ, կամ մանաւանդ թէ որչափ դանդաղութեամբ կարեւոր լըերը կը հաղորդուէին: Իրեք օրինակ տանք ասոր. Ֆոնդընուայի, Լսդերլիցի, և Լւիքերի առման պատերազմներուն լըերը:

Ֆոնդընուայի պատերազմը, զոր Վադդիոյ Լուդովիկոս ժե թագաւորն ու Սաքս մարաշախտը Լնդդիացւոց դէմ առին, եղաւ 1745 տարւոյն մայիսի 11^{էն}: Լսյս յաղթութեան աւետիսը նոյն ամսուն 15^{էն} Լարիզ հասաւ:

Լսդերլիցի պատերազմը 1805^{էն} դեկտեմբերի 2^{էն} պատահեցաւ. և դեկտեմբերի 12^{էն} Մոնիդէոն պաշտօնական լրագիրը հրատարակեց յաղթանակին լըրը, զոր Լըպրէօն զնդապետը՝ Լաբոլէոնի բանակի օգնականը՝ բերեր էր:

Լւիքերի առումը հանդիպեցաւ 1830 տարւոյն յուլիսի 5^{էն}. ասոր լըրը ամսուն 13^{էն} իրիկունը հասաւ Լարիզ:

Ուրեմն ասանկով, 1745^{էն} չորս օր պէտք էր Ֆոնդընուայի էական պատերազմին ելքն իմանալու համար. այս տեղւոյն Լարիզէն հեռաւորութիւնը գրեթէ 75 փարսախ միայն է: 1805^{էն} տասը օր պէտք էր Լսդերլիցի պատերազմին ելքը իմացուելու համար. տեղեաց հեռաւորութիւնն է գրեթէ 400 փարսախ: 1830^{էն} ութը օր պէտք էր որ Լարիզ հասնի Լւիքերի առման լըրը: 1855^{էն} տասուիրեք ժամ բաւական եղաւ որ Սեւասդոբոլի պաշարման ելքը Լարիզ իմացուի: 1858^{էն} քսանըհինգ օրուան մէջ հնդկաստան անցած դէպքերը Լոնտրա կ'իմացուին: Երկու ժամուան մէջ ալ Լարիզէն Լւիքեր չորս երես երկայնութեամբ խօսակցութիւն կրնայ խրկուիլ: Լսիկայ պատճառ և իրաւունք չտա՞ր որ հասարակաց հետաքրքրութիւնը չափ չգնէ իր անհամբեր լրասիրութեանը:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆՔ

ԱՌՏՆԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Միւ: (Տես երես 56)

Սիւերուան ջրով եփուիլ: — Լորձ միսերը ջրով կրակին վրայ կը դրուին, կը սկսին անոնց մկանանց թէրերը կակղիլ ու քայքայիլ, գործուածներն ու այն ձգանքները որ բնամածուած փոխուելու են թակայ են՝ լուծուիլ, բնաճաները ջրջրկուելով կ'ուռին, ու բնասպիտակուցը և բնարիւնը կը թանձրանան, և իւրաքանչիւր միս իրեն յատուկ գոյնն ու ախորժահոտութիւնը կ'առնու:

Լն ատեն ընդհանրապէս դիւրալուծական գոյացութիւնները մեծաւ մասամբ գործուածներէն դուրս կ'ելլեն, և փոխանակ անոնց կը մննեն արտաքին հեղուկները, որով նաև ներս կը թափանցեն ամէն տեսակ համեմունք, և իրենց հօտը, համը ու յատկութիւնները կու տան այլ և այլ միսերուն: Ուստի այս հնարքներով է որ այնչափ բազմաթիւ տեսակ կերակրոց կը շինուին:

Իրաւ պինդ ու դժուարամարսելի միսերը ուտելի կ'ըլլան այս հնարքներով, բայց երբեմն ալ չափազանց դիւրամարսելի ըլլալովն կը գրգռեն մեր զգայութիւնները: Լն ատեն հասարակօրէն մեր գործարաններուն մէջ այնպիսի մնացորդներ կը թողուն և այնպիսի համեմատութեամբ, որ անհնարին է ըստ ամենայնի ապաւիտել. այս մնացորդները երթալով կը շատնան և այնպիսի հիւանդութիւններ կը պատճառեն, որոնք անձանօթ են անոնց որ ժուժկալ են՝ ի կերակուրս և յրմայելիս, և առողջարար ու ըստ բաւականին զանազան կերակրովք կը սնանին:

Լն միսերն որ կենդանւոյն ծերութեանը կամ վատուածութեանը պատճառաւ սաստիկ պինդ կ'ըլլան, զանոնք կակղացընելու համար պէտք է գոց անթններու մէջ եփել, որպէս զի գոլոր-